

Natuursignalen

IVN Mark & Donge | Zomer editie 2024 Thema Patronen

Lintjes regen in de boekhandel

Groene driehoek Oosterhout

Hoe spitsmuizen en torenvalken aan hun naam komen

Natuursignalen

IVN Mark & Donge - ZOMER EDITIE 2024

Patroon

Patroontje komt om zijn loontje
over ruggen, over zwoegen
die daar niet om vroegen
Door zijn hoepel moet men springen
Zijn mal is wet, zijn norm bevel
Wat eenmaal kan, kan meer
Wat hier kan, kan ook elders
Wat, doet het zeer?
Dan nog een keer

Aub 2024

foto: Aad van Diemen

Tentakel

Door het Kenniscentrum voor ongewervelde dieren (EIS), waaronder de insecten vallen, wordt de nieuwsbrief **Tentakel** uitgegeven. Deze nieuwsbrief verschijnt onregelmatig. Je kunt je daarop gratis abonneren. De Insectenwerkgroep beveelt dit sterk aan.

In de nieuwsbrief is plaats voor allerlei korte berichten die het onderzoek aan ongewervelde in Nederland aangaan: berichten van het EIS-bureau, oproepen, bijzondere waarnemingen, aankondiging van rapporten en boeken en een activiteitenagenda.

Een mail naar EIS@naturalis.nl dat je Tentakel wilt ontvangen is voldoende.

Foto boven: Jacques Peters gewone sachembij

Foto onder: Bram van der Eerden Reflectie van magnolia in golvend water

DAGELIJKS BESTUUR

VOORZITTER

Peter van der Ark, voorzitter@ivn-markendonge.nl

SECRETARIS

Marjan Horn 0162-452 101,
Rembrandtlaan 63 4907 NM Oosterhout
secretariaat@ivn-markendonge.nl

PENNINGMEESTER

Ben Zielschot
penningmeester@ivn-markendonge.nl

Inhoud

- 2 Tentakels
- 4 Patronen
- 6 Lintjesregen
- 7 Groene driehoek
- 8 BromN
- 10 Tien vragen
- 11 Een half jaar verder

Colofon

Redactie:

Bianca van den Berg
Nicole Froeling
Peter van Gils: fotoredactie
Iris van der Vlerk, eindredactie
06 10 22 12 56
nsredactie@ivn-markendonge.nl

© copyright: niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd of anderszins gebruikt zonder uitdrukkelijke toestemming van auteur/fotograaf.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen in overleg in te korten of anderszins te wijzigen.

Natuursignalen

51e jaargang ZOMER 2024
uitgave van IVN Mark & Donge
verschijnt vier x per jaar
rond de seizoenswisselingen.

Sluitingsdatum kopij voor de
Herfst editie: 21 augustus 2024

Thema herfst: Verandering

foto: Ilona Muskens

Van de redactie

IRIS VAN DER VLERK

Het thema van deze zomereditie is patronen, een woord met meerdere betekenissen zoals zal blijken uit de diverse ingezonden artikelen.

De opmaak van dit blad gaat (ook) volgens vaste patronen. Eerst krijgen de vaste artikelschrijvers en leden van de fotowerkgroep een verzoek om kopij/foto's aan te leveren. Vervolgens worden de binnengekomen artikelen in een redactie vergadering besproken en de correctie taken verdeeld.

Daarna wordt alles in het online programma van Editoo, onze drukker, geladen en kan de opmaak beginnen. Er werden prachtige foto's ingestuurd mede door leden van de fotowerkgroep. Sommige met als onderwerp 'patronen'. Helaas kunnen niet alle foto's geplaatst worden, er wordt altijd getracht om van iedere fotograaf een afbeelding te plaatsen.

In deze editie weer een nieuwe advertentie! De redactie doet naarstig haar best om adverteerders te werven, acquisitie heet dat. En zowaar na de eerste adverteerder in het lente nummer, verwelkomen we onze 2e adverteerder. Dit succesje mag ik op mijn conto schrijven, en dat terwijl acquisitie mij helemaal niet ligt.

Denk je nu bij het lezen: ik ken een bedrijf of ik heb een bedrijf dat wel interesse heeft om te adverteren in dit blad, neem dan contact op met de redactie. Of denk je acquisitie is *juist* iets dat op mijn lijf geschreven is'... en je hebt tijd en zin om dit op te pakken neem ook dan alsjeblieft contact op met de redactie! Het redactieteam kijkt verwachtingsvol naar je uit! Voor contactgegevens zie colofon onder redactie.

Verder wenst de redactie jullie weer veel leesplezier!

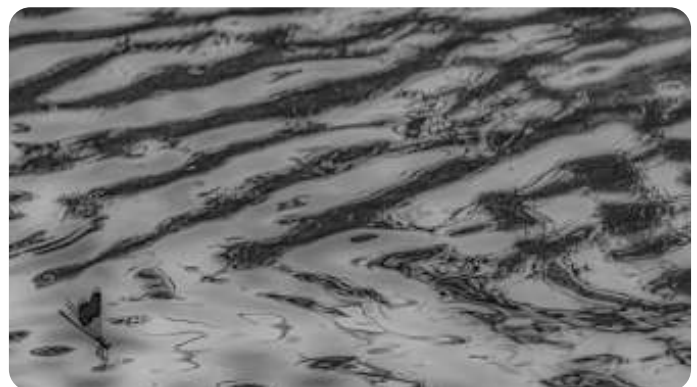

foto: Ad Huijben

Patronen

Patronen zijn een reden om vragen te stellen.

AAD VAN DIEMEN

De kern

De kern van het woord 'patroon' is 'pater' (vader). Het achtervoegsel 'on' is vergrotend bedoeld. Een 'patron' is dan een 'grote vader'. Te vergelijken met 'matrone', met als kern 'mater' = moeder + de vergroting 'one'. Een matrone is een gehuwde dame op leeftijd: een grote moeder. Een patroon was een beschermer, een rolmodel. Vandaar de latere betekenis 'model'. De speciale betekenis '-schietpatroon' is ontstaan omdat standaardhoeveelheden kruit werden voorgeschreven voor een huls.

Waarnemen

Pareidolie of pareidolia is een psychisch verschijnsel, een vorm van illusie waarbij iemand een zodanige interpretatie van onduidelijke of willekeurige waarnemingen heeft, dat hij hierin herkenbare dingen meent waar te nemen. Zo ziet mijn vrouw gezichten in voorwerpen, waar ik ze niet of met grote moeite zie. Zo ziet ze een sneeuwuij op bijgaande foto van een steen. Wat voor de één een patroon is, is dat niet voor de ander.

foto: Aad van Diemen

Biologie

Het herkennen van patronen in de natuur is het zien van regelmatigheden die wellicht op wetmatigheden kunnen wijzen. Een waargenomen patroon hoeft niet altijd te wijzen op een onderliggend verband. Linnaeus deelde het plantenrijk in op basis van het aantal meeldraden in de bloem: twee, drie, vier, enz.

De verwantschap tussen planten met een gelijk aantal meeldraden bleek in veel gevallen ver te zoeken en bleek een vergissing.

In schema: waarneming → interpretatie → conclusie. 1. Linnaeus neemt aantallen meeldraden waar; 2. hij interpreteert de verschillen in aantal als belangrijk; 3. hij concludeert: een gelijk aantal meeldraden = eenzelfde familie.

Voedselpatronen

Een vogel die middelgrote zaden eet, heeft een scherpe en krachtige snavel nodig om de harde zaadwand open te hakken; de snavel van een vink dus. De vinkensnavel verschijnt wereldwijd in meer dan 24 groepen zangvogels uit twaalf verschillende families. De wetmatigheid die hieruit kan worden afgeleid is, dat de omgeving de dieren vormt en niet andersom.

In schema: 1. eenzelfde snavel bij eenzelfde soort voedsel bij verschillende groepen; 2. blijkbaar stuurt het voedsel de snavelvorm; 3. de omgeving bepaalt de toerusting van dieren. De wetmatigheid kan ook worden geformuleerd als: wanneer ergens voedsel beschikbaar is, verschijnt op den duur wel een aangepast beest dat dat voedsel zal eten.

Tot slot

Een patroon in de oorspronkelijke betekenis is een vaststaand voorbeeld, een model, een antwoord. In de biologie is een patroon geen antwoord, maar een reden om een vraag te stellen.

Tijd, vrije tijd, intensiteit

Dan blijken de bijen echte 'diehards'

MARCEL ELSHOUT

Aan de tekentafel worden de meest fantastische dingen uitgedacht, maar toch lopen de dingen heel vaak anders. Er zijn immers veel variabelen in het spel, die over het hoofd gezien worden en voor verrassingen zorgen.

Even in de moestuin bezig zijn, de grond omwoelen en inzaaien, bleek toch wat lastiger te zijn dan gedacht: de naaktslakken bleken ook menig zaadje mee te willen pikken. Natuurlijk, zij moeten ook overleven, en terecht.

Geduld kan je redden. Dan maar thuis aan de tekentafel wat gaan knutselen en de boel bij elkaar tekenen knippen en plakken. Koffie tussendoor en een appeltje schillen.

En dan - ondanks veel regen, storm en onweer - blijken bijen echte *diehards* te zijn. Ze gaan zwermen en gezamenlijk de buitenwereld opzoeken voor een nieuwe plek. Liefst een holle boom; per slot van rekening zijn bijen bosbewoners. Bossen zijn hun natuurlijke plek, maar ja: die worden steeds schaarser. Dus als het niet anders kan zoeken ze een andere behuizing.

Een collega-imker en grote natuurvriend belde me op in verband met het scheppen van een grote zwerm uit een van zijn bijenkasten.

Ik had daar wel belangstelling voor, dus ging op weg met een grote tienraamskast. Aangekomen bij het Toon Thie-lenlaantje stond de daags van te voren 'geschepte' korf al klaar: een rustig volk. Samen hebben we het volk overgebracht in de nieuwe behuizing, een grote bijenkast, en al snel zagen we aan de stertselende bijen dat ze blij waren met hun in de kast aanwezige koningin.

Even verder in de prachtige biodiverse natuurtuin passeerde ons een moeder ree, die haar pasgeboren jong in het gras kwam vertroetelen. Natuur doet wat ie doet, als er maar gefaciliteerd wordt.

De bijenkast staat intussen op een nieuwe plek. De linde als drachtboom is samen met andere bloemen in aantocht. De bijen zijn intussen hun nieuwe omgeving al duidelijk aan het verkennen, en in hun eigen 'hersens-tomtom' op aan het slaan.

Welvaren en welzijn met nectar en stuifmeel wens ik hen allen toe, een nieuw leven en een nieuw gezamenlijk avontuur. En Toon bedankt voor ons gezamenlijk mooi middagje in jouw natuurtuin barstensvol biodiversiteit.

foto: Marcel Elshout

foto: Ilona Muskens

Naamgevers

torenavalken en spitsmuizen

JOOP VAN RIET

Als IVN Mark & Donge hebben we een jeugd - en een jongerengroep die eens in de maand bij een komen, de Torenavalken en de Spitsmuizen en de Torenavalken. Met leeftijden die ongeveer gelijk oplopen met basisschool en middelbare schoolleeftijden.

Dus 7-11 jaar, de Spitsmuizen, die op woensdagmiddagen bijeen komen in het verenigingsgebouw van IJsvermaak, tussen Mastbos en Markdal. En de Torenavalken vanaf 11 jaar die er op zaterdagmorgen op uit trekken naar wisselende locaties om boeiende ontdekkingen in de natuur te doen. Met als coördinatoren respectievelijk Els Kroese en Iris van der Vlerk.

Een grote vraag leeft al tijden, hoe komen ze aan hun namen? Dan helpt blijkbaar een sportavond waar Rien van Haperen in de nazit verteld over zijn dochters die enthousiast van de IVN Mark & Donge jeugdgroepen genoten.

Toen er rond 2000 om passende namen gevraagd werd kwam dochter Pauline met de naam Torenavalken, gewoon omdat dat ze die als haar lievelingsdier zo prachtig vond. Haar jongere zusje Renee van 7 jaar kwam na wat praten met haar moeder op de naam Spitsmuizen, vond ze wel leuk klinken. Beide namen werden ingestuurd voor die oproep. Én werden uitgekozen! Dus dat weten we nu. Waar sporten en napraten al niet goed voor is!

ABBE DIJKSTRA *De computerhulp bij u aan huis!*

Uitleg op uw eigen computer in uw tempo en in begrijpelijke taal. Of het nu gaat over computer, computerprogramma's, printer, telefoon, gps, TV, radio, of mediacentrum geen probleem is te klein of te groot! U kunt mij uw vraag stellen of probleem voorleggen.

Bel me op 06-53 38 25 45 dan zorg ik voor een snelle en vooral gemakkelijke oplossing. Privacy gevoelige gegevens blijven binnenshuis. Reparaties worden bij u thuis uitgevoerd, snel, veilig en vertrouwd.

Ik hoor graag van U!

foto: Joop van Riet

Lintjesregen

Grote verrassing bij boekpresentatie 'Stad en Plant'

JOOP VAN RIET

Wat een opluchting voor Ria Voermans toen Burgemeester Paul Depla in vol ornaat met ambtsketen in boekhandel van Kemenade & Hollaers de boekpresentatie over Stad & Plant kwam verstoren! Om even later haar lief Aad van Diemen met een lintje tot de orde van Oranje Nassau te onderscheiden! Al ruim een jaar zat ze met zwijgplicht in het complot. En de laatste dagen was de angst om per ongeluk uit de school te klappen haast niet meer te dragen. Maar het was haar gelukt!

Het ging voorafgaand aan Koningsdag niet alleen om de promotie van het o zo lezenswaardige boek van Aad en mede auteur Erik van der Hoeven, nee het was ook de 's-moes' om de beide slachtoffers met een lintje te verrassen! En dat lukte!

Paul Depla deed uitgebreid uit de doeken dat Aad zich na de gidsencursus al dertig jaar inzet als natuurgids bij ons IVN Mark & Donge. Twee verschillende periodes IVN bestuurslid was en zo ook IVN in Natuurplein vertegenwoordigde. Hij startte als initiatiefnemer in 2006 de nu bijna vijftig landschapswandelingen. Was ook deelnemer aan de tweedaagse Merkske- Markwandeling: 40 km 'van Bron naar Breda' om symbolisch al water door Breda bij de Trappekes de haven in te laten stromen. Dat gaat binnenkort een feit worden.

Hij is een trouwe schrijver met meer dan 100 stukjes voor de wekelijkse column Natuur rond het Markdal én voor IVN Natuursignalen.

Bovendien verrijkt hij dit blad met treffende gedichten onder het pseudoniem: AuB dat iets loslaat over zijn woonplaats. Daarbuiten is hij één dag in de week conservator in het Brabants Natuurmuseum in Tilburg voor Bijen en Wespen.

Samen met kompaan Erik waren ze de eersten om stadsplanten te inventariseren in de Bredase achterafstraatjes, brandgangen, hofjes, parkeerterreinen, etc. Waarbij ze vaak belangstelling kregen van verontruste omwonenden of zelfs van gewaarschuwde BOA's! Dat Bredase initiatief is nu een landelijke actie geworden met een speciale website. En natuurlijk het vlot leesbare boek Stad & Plant, waarvan ze in de gastvrije boekhandel van mede complotteur René Hollaers boeken signeerden tot de voorraad op was, maar die is snel weer aangevuld!

Erik (eerder jarenlang lid IVN M & D) verzorgde op zijn ludieke wijze na de versterking door de burgemeester samen met Aad alsnog de presentatie voor de bomvolle boekhandel met Oranjesoesjes van René Hollaers en bubbels (alcoholvrij!) van ons IVN. Bij Erik noemde de burgemeester ook zijn wapenfeiten als mede auteur van de standaardwerken, Breda 750 jaar, Breda Buiten van sectie D en zijn inzet als bestuurslid en voorzitter KNNV waar hij met nieuw elan voor een doorstart zorgde. Ook zijn acties om de net ontdekte zeldzame Steenbreekvaren op de Bredase havenkades te redden. De gemeentelijke aandacht leidde per ongeluk tot een stevige borstelbeurt van de schoonmaakploeg..... Wat hersteld moest worden ...

Dat incident heeft nu na technisch onderzoek via de Delftse universiteit voor uitgekende metselspecie in de 'New Quays' gezorgd! Het duo Aad en Erik zet zich samen met die andere imker Aat - de laatste jaren volop in voor het broodnodige behoud van bedreigde insecten, bijen, wespen als de basis van onze natuurlijke kringloop en biodiversiteit. We blijven dus van ze horen! Nu vanuit een ontspannen thuisfront van partners Ria en Anna.

Ginnekenweg 52/54 4818 JG
Tel 076 565 70 66 of 06 12 52 11 11
info@kemhol.nl www.kemhol.nl

'Bewonder met je neus in de boeken al het moois wat de natuur te bieden heeft'
Kom grasduinen in onze gezellige 'groene' boekhandel!

Groene driehoek

THEO KOEKKOEK

In Oosterhout is de 'Heilige Driehoek', gevormd door drie kloosters, goed bekend. Minder bekend is de 'groene driehoek' aan de Domeinweg in de Oranjepolder. Hier liggen de Volkstuinvereniging Slotbossetoren, de Voedseltuin Oosterhout en Natuurtuin Oranjepolder van IVN Mark & Donge. Alle drie de organisaties hadden één nadrukkelijke wens: elektra in de tuin.

'Het past niet om op een natuurtuin een dieselaggregaat te moeten starten als we licht nodig hebben of een kopje koffie willen zetten' zegt Marjan Horn, secretaris van ons bestuur. Ook Anneke Hamers van de Natuurtuin is er heel blij mee. Veel IVN vrijwilligers zijn druk bezig geweest met de voorbereiding en assistentie bij de aanleg. We zijn erg gelukkig dat we vanaf nu beschikken over duurzaam opgewekte energie.

Met de zonnepanelen kunnen we nu voldoende energie opwekken om onze bezoekers en scholieren te ontvangen zonder het geronk van de diesel-aggregaat op de achtergrond.

Rob van Buitenen, voorzitter van Oosterhout Nieuwe Energie (ONE) vult aan: 'De zonnepanelen zijn een goede duurzame oplossing voor dit buitengebied. De techniek is in de afgelopen jaren sterk verbeterd om een 'Off Grid oplossing' mogelijk te maken. Dat is namelijk nodig als er nog geen andere vorm van elektra aanwezig is. Dit is de eerste keer dat we een oplossing installeren die volledig buiten het reguliere stroomnetwerk kan functioneren. Normaliter kunnen we altijd terugvallen op een bestaande stroomaansluiting waarmee stroom ook kan worden terug-geleverd of bij meer behoefte, extra stroom kan worden geleverd. In dit bijzondere geval in de Oranjepolder was dat niet voor handen'.

Gemeente Oosterhout heeft dit initiatief ondersteund, ook financieel. We zijn daarom blij dat wethouder Guus Beenhakker, met o.a. energietransitie, klimaatadaptatie en natuur en milieu in zijn portefeuille, een praatje wilde houden en de officiële ingebruikstelling van de installaties wilde verrichten. Dat laatste deed hij samen met de voorzitters van Volkstuin, Voedseltuin en IVN Natuurtuin.

foto: Mariëtta Peters: steltkluut

BromN

en nog wat...

JOOP VAN RIET

Een onderwerp dat in de Adviesgroep BromN (Bomen, Ruimtelijke Ordening, Milieu én Natuur) geregeld aan de orde komt is de realisatie van Ecologische Verbindingszones (EVZ's). Die zijn uiteraard belangrijk voor de verbinding tussen natuurgebieden.

De provincie heeft er een aantal aangewezen. Vooral langs het water, zoals de Mark in de stad, langs de Aa of Weerijns in Landgoed 't Hout (Trippelenberg) en de Bavelse Leij. Daarna is het aan de gemeente - in dit geval dus Breda - om dat juridisch vast te leggen in een omgevingsvergunning. Of zoiets ook speelt in bijvoorbeeld gemeente Oosterhout is niet bekend.

In Breda is al jaren sprake van 'achterstallig beleid': verbindingzones die wel zijn aangewezen, hebben nog geen juridische status. Dat geeft onzekerheid voor burgers én voor de gemeente. Zo keurde de rechter een terrasuitbouw aan de stadsmark af, maar kon het besluit van de gemeente niet terugdraaien omdat de gemeente de EVZ nog niet in een omgevingsvergunning had vastgelegd!

foto: Jacques Peters; levendbarende hagedis

Heel concreet speelt dat nu langs de Bavelse Leij bij Klein Wolfslaar. Standaard geldt voor een EVZ in buitengebied een breedte van 50 meter, maar in stedelijk gebied mag dat versmallen tot 25 meter. Zo ook hier, bij een nieuwbouwplan. Maar vervolgens komen een stuk zwembad, een afschermdende muur, een poolhouse, sauna, etc. weer vele meters die EVZ binnen. De sauna komt zelfs maar op 9 meter van de Bavelse Leij.

Een aantal bouwsels zoals zwembad, poolhouse etc. mogen 'vergunningsvrij' aangelegd worden. Dat geeft blijkbaar juridisch vrij baan, maar in het veld blijven het obstakels voor een vrije ecologische verbinding. Hoe dieren als egels, vos, das, ree, haas, veldmuizen, ringslang, et cetera zich daar dan moeten verplaatsen is moeilijk voor te stellen en blijkbaar niet van belang.

Het bijwonen van zo'n rechtszitting daarover is altijd leerzaam. De persoonlijke indruk was dat de gemeente alle uitzonderingen zocht om met wéér extra meters de bouwplannen toe te staan. De rechtbank Breda vond alle bezwaren van De Groene Koepel, nmv Markkant en ons IVN Mark & Donge niet zwaarwegend.

De rechter heeft altijd gelijk maar de vraag is of de hogere Raad van State hetzelfde zal vinden. EVZ's zijn nu, na jaren afwachten, een principieel punt geworden, dus overwogen wordt de Raad van State om raad te vragen.

Ook in de Bredase gemeenteraad speelt dit. Daar heeft Tristan Schonis van de Partij voor de Dieren dit aan de orde gesteld. Hij heeft gevraagd om hoeveel achterstallige EVZ's het gaat en wanneer die gerealiseerd gaan worden. Het antwoord wordt binnenkort verwacht.

Een heel ander onderwerp is het natuur- en beekherstel in het Markdal. In het zuidelijk deel bij Galder-Strijbeek gaat het met de aanleg met meanderende 'Vrijstromende Mark' en fietsbruggen voortvarend. Maar met de geplande wandel- en fietsroutes om de natuur te beleven veel minder. Hoewel er zo'n 100 hectare aan natuur bij komt dankzij het burgerinitiatief van de Vereniging Markdal, willen sommige terreinbeheerders zelfs bestaande wandel/fietspaden weghalen.

Op een thema-avond kwam daarover stevige kritiek uit de achterban van de Vereniging Markdal 2. Gescheiden wandel- en fietspaden en beleving van de meanderende Mark blijven het uitgangspunt. Voorlopig zoekt het Markdal bestuur de oplossing in goed overleg, al had dat tot nu toe geen resultaat.

Voor IVN is natuurbeleving altijd een heel belangrijk uitgangspunt. Juist om draagvlak voor natuurbehoud te kweken, moet je er ook van kunnen genieten. Ook andere natuurbeheerders zoals bijvoorbeeld WNF, stichting Ark, Natuurpunt Markvallei (B) en ook de gemeente Breda gaan daar vanuit. Het 'onvriendelijke' mensen weren uit de natuur staat daar haaks op.

Zou, hopelijk en tegen de verwachting in, gezond verstand én overleg met de plaatselijke terreinbeheerders toch tot een goede balans voor mens en natuur leiden?

foto: Ilona Muskens

Bijen en patronen

Werken en Leven volgens patronen

AAT RIETVELD

Bij het woord patronen moet ik denken aan mijn moeder. Zij kocht regelmatig het modeblad 'de Marion' waar een patroon in zat voor een jurk die ze wilde maken. Het patroon (één van velen) stond op een groot vel papier met allemaal lijnen die chaotisch door elkaar liepen. Mijn moeder was de enige die deze lijnen over kon brengen op de stof die uiteindelijk een jurk moest worden. Neem je het patroon niet nauwkeurig over, dan wordt het niet de jurk die je wil of die je past, legde mijn moeder uit.

Ik heb altijd veel respect voor mijn moeder gehad en dit was één van de kundigheden die dit respect afdwong. Als je volgens een patroon werkt wordt het iets. De creativiteit, de eigen inbreng, lag in de keuze van de stof en de kleur van de knopen. Dat maakte dat twee jurken verschilden ook al werd het zelfde patroon gebruikt.

Honingbijen gebruiken ook patronen. Deze zitten 'in hun hoofd', nee in hun genen. De vorm van de cellen lijkt bij alle bijenvolken hetzelfde. Ook de ontwikkeling van ei naar imago verloopt bij alle bijen ogenschijnlijk volgens het zelfde patroon. Maar er zijn wel degelijk verschillen. De doorsnede van de cel, evenals de ontwikkeling van ei naar imago verschilt van volk tot volk.

Globaal is het patroon duidelijk. Het eistadium is 3 dagen, daarna volgt het larve stadium van 6 dagen, het popstadium van de werkster is 12 dagen. Nadat de koningin een eitje in een cel heeft gedeponneerd duurt het dus 21 dagen tot er een werkster wordt geboren.

Darren hebben een popstadium van 15 dagen. Dus na 24 dagen wordt er een dar geboren. Het rekensommetje voor de koningin is 3, 6 en een popstadium van 7 dagen. Na 16 dagen wordt er uit een door de moederkoningin gedeponeerd eitje een nieuwe koningin geboren.

Toch zijn er verschillen al zijn deze verschillen maar uren en soms zelfs een dag. De verschillen tussen bijenvolken zit hem dus niet in de kleur of de vorm van de knopen, zoals bij de jurk van mijn moeder, maar in de verschillen in ontwikkelingstijd van het individu of de doorsnede van de cellen. Dezelfde patronen maar toch anders.

Maar hoe zit het nu met het ontwikkelingspatroon van één van de wilde, solitair levende, bijen. Het basispatroon is het zelfde: ei, larve, imago. De verschillen van soort tot soort echter zijn zeer groot. Over het algemeen komt er na 5 dagen eitje te zijn geweest een larfje uit. Daarna volgt iedere soort zijn eigen patroon. Er zijn soorten die twee generaties per jaar kunnen hebben. Er zijn ook soorten die als larf overwinteren of als pop of zelfs als imago.

Het leven van wilde bijen verschilt dus per soort enorm. Dat geldt ook voor hun foerageer gedrag en de bloemen waar ze hun voedsel vandaan halen. Sommige zijn gespecialiseerd op één plantensoort. Sommigen op de bloemen van één familie. Meestal hebben wilde bijen aan een klein aantal bloemen genoeg om te leven en hun jongen van voedsel te voorzien. Honingbijen leven van 'grote' drachten, heel veel bloemetjes bijvoorbeeld van een boom. Of van een monocultuur. Bijvoorbeeld koolzaad of phacelia dat als groenbemester is ingezaaid of de tagetes (afrikaantjes) die in de landbouw wordt gebruikt om aaltjes in de grond te doden.

Aan de patronen herken je de soort. De Homo sapiens gebruikt patronen om kleding te maken. De bijen om hun leven te ordenen.

Dat het leven van de Homo sapiens volgens meerdere patronen verloopt staat beschreven in talloze boeken. Dat is psychologie en geen entomologie. Dus voor ons als IVN'ers minder interessant.

foto: Aat Rietveld

Tien vragen

Zoals gebruikelijk stelt ieder nieuw bestuurslid zich door middel van tien vragen aan de lezer voor.

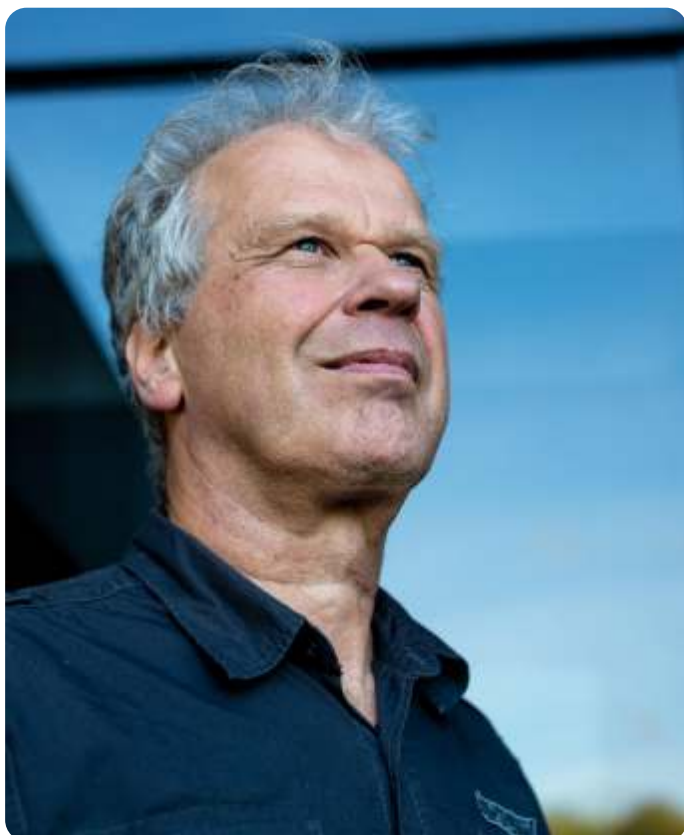
Hieronder de tien vragen beantwoord door Theo Koekoek, algemeen bestuurslid.

Hallo allemaal, mijn naam is Theo Koekoek en sinds 18 januari mag ik mij bestuurslid van IVN Mark & Donge noemen. Ik zal me even voorstellen: ik ben 65 jaar en sinds 2,5 jaar met pensioen. Na een HTS-opleiding Wegen waterbouwkunde heb ik onder meer gewerkt bij diverse ingenieursbureaus, SNV (ontwikkelingswerk in Afrika), waterschap De Groote Waard (onder andere projectleider bij dijkversterkingen van Dordrecht) en provincie Noord-Brabant (projectleider bij reconstructies van N-wegen).

Van jongs af aan was ik al in de natuur te vinden, bijvoorbeeld om nestkastjes te timmeren/op te hangen en met een vriend vogels te spotten. Ik hield en houd me op het sportieve vlak bezig met hardlopen en mountainbiken.

De laatste jaren is daar ook vrijwilligerswerk bij gekomen zoals klussen bij Oosterhoutvoorelkaar, mensen ergens naartoe brengen via Automaatje, zwerfvuil oprapen als zapper, 4,2 kilometer wandelroutenetwerk in de omgeving van Oosterhout onderhouden en natuurlijk IVN.

Het is heel leuk om me in te zetten voor IVN Mark & Donge en een klein steentje bij te dragen om jong en oud in onze omgeving te laten beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is.

1. Wat is op dit moment (26 mei 2024) je gemoedstoestand?

Ik heb goede zin. Straks een IVN zintuigenwandeling in de Vrachelse Heide. Wat wil je nog meer?

2. Wie zijn je helden of wie bewonder je?

Mijn 94-jarige vader, die ondanks zeer ingrijpende gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog en Indonesië plus het verlies van zijn vrouw (mijn moeder) in 2010 toch positief en geïnteresseerd blijft.

3. Wat zijn je dagdromen?

Ik ben niet zo'n dromer, maar kan wel erg genieten van de kleine dingen in het leven en waardeer de goede relatie met m'n vrouw en kinderen.

4. Welk boek heb je het laatst gelezen?

Land van echo's van Mark H. Stokmans over oorlog, vriendschap en passie van een Nederlander in Spanje in de tijd van Franco.

5. Wat doe je in je vrije tijd?

Hardlopen, mountainbiken, klussen, vijf vrijwilligersactiviteiten (waaronder IVN), met m'n vrouw eropuit, sociale contacten, enzovoorts.

6. Waarom heb je voor IVN gekozen?

Meer kennis over natuur en milieu bij mijzelf en bij anderen. Daarnaast om na mijn pensionering maatschappelijk actief te blijven en de 'bovenkamer' te onderhouden.

7. Wat is je grootste ondeugd?

Ongeduld.

8. Waaraan ben je 't meest gehecht?

M'n gezin en m'n fysieke en mentale gezondheid.

9. Wat is de beste plek om te wonen?

Ik heb op veel plaatsen in Nederland en het buitenland gewoond. Nu al lange tijd uitstekend naar m'n zin in de wijk Vrachelen in Oosterhout, maar ik zou ook op veel andere plekken kunnen aarden.

10. Welk advies zou je IVN leden mee willen geven?

Blijven genieten van al het moois om je heen. Als het mogelijk is actief worden of blijven in de vele werkgroepen die IVN Mark en Donge rijk is.

IVN Mark & Donge
vereniging voor natuureducatie en duurzaamheid

Informatie over lidmaatschap, contributie en/of aanmelden voor lidmaatschap via website: www.ivn.nl/afdeling/mark-donge zie onder lidmaatschap en contributie. Adreswijziging en opzegging: ledenadministratie@ivn-markendonge.nl

foto: Hannie van de Roer

Een half jaar voorzitter

PETER VAN DER ARK

In ben nu ruim een half jaar voorzitter van IVN Mark en Donge. In dit half jaar heb ik de vereniging een stuk beter leren kennen. Ook kijkend naar het jaarverslag over 2023, is er een enorme hoeveelheid activiteit binnen onze vereniging. Iedere werkgroep heeft daarin zijn aandeel. Er zijn twee gebeurtenissen die ik hierbij speciaal wil noemen.

Ten eerste ontving Aad van Diemen op 26 april uit handen van burgemeester Depla van Breda de versierselen behorende bij het lidmaatschap in de orde van Oranje Nassau. Dit vanwege zijn grote inspanning bij het in kaart brengen en beschrijven van de flora van de stad Breda. De stad leeft meer dan we met zijn allen denken en hij heeft dat op bijzondere wijze zichtbaar gemaakt.

Daarnaast heeft wethouder Guus Beenhakker op vrijdag 31 mei de zonnepanelen in onze natuurtuin in de Oranjepolder officieel in gebruik gesteld. Theo vertelt er elders in deze editie meer over.

Ten slotte wil ik ook een kanttekening maken bij dit alles. De activiteiten van de vereniging en de werkgroepen kunnen alleen tot stand komen door de inspanning van onze vrijwilligers. En niets dan lof voor hen. Maar ik zie ook dat, als een vrijwilliger er door wat voor reden dan ook mee moet stoppen, het heel moeilijk is nieuwe vrijwilligers te vinden.

Toch zijn we met meer dan 500 leden en ik roep eenieder van u op eens na te gaan of u niet een paar uurtjes kunt vrijmaken voor het IVN. En dat hoeft helemaal geen dagtaak te zijn. We spelen met het plan om een lijst van taken/acties waar we mensen voor zoeken op onze website of in de nieuwsbrief te plaatsen. Kijk daar eens serieus naar. Immers, een vereniging is zo actief als zijn leden.

INDIEN ONBESTELBAAR: POSTLAAN 15, 4835 EE BREDA

Beleef de natuur

foto: Richard Gladdines